

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 29. oktobra 1873.

O b s e g: Deset zapovedi za kmetovalce. — Gozdno postavo, kako jo na tanko spolnovati, gozdne preiskave izpeljavati in napraviti gozdni kataster. — Najnovejša slovenščina. — Volitvene stvari. — Mnogovrstna novica. — Naši dopisi. Novičar.

Gospodarske stvari.

Deset zapovedi za kmetovalce.

1. zapoved: Njiva je, ki te redí. Zato jo pridno obdelavaj. Če je tvoja njiva močvirna, tedaj bolna, ozdravi jo, napravi drenažo, jarke, da se odteka preobilna voda iz nje. Pomisli tudi, da tvoja njiva ni zdrava, dokler je ne orješ vsaj za 10 ali 12 palcev (1 čevelj) globoko, kajti v plitvo orani njivi boš le malo lepih rastlin priredil.

2. zapoved: Ne miruj poprej, da imaš na njivi vsaj za en čevelj dobro zrahljane zemlje, da ti potem posejane rastline tvoj trud in gnoj bogato poplačajo, kajti pomisli, da je dokazano, da na 7 palcev globoko preorani njivi je bilo 15 vaganov, na 9 palcev orani 20 in na 12 palcev orani 24 vaganov koruze. Vsi trije deli so bili ena in ista njiva.

3. zapoved: Poslužuj se vrstilne setve; obdeluj zemljo z umnimi orodji in stroji.

4. zapoved: Pomisli, da boš le potem dobil lep dohodek od žita, krompirja in od drugih rastlin, če boš imel njivo prosto plevela.

5. zapoved: Ne smeš sejati žito za žitom, posebno ne iste vrste, kakor sploh ne iste rastline, ako hočeš imeti popolno žetev. Pomisli, da vsaka rastlina potrebuje posebne jej hasljive redilne drobce.

Če je tedaj rastla na njivi pšenica, ki je iz zemlje pobrala, kar jej je bilo ljubo in potrebno, in ko bi zopet prišla pšenica, zgodilo se jej bo, da jej bo zdaj pomanjkovalo jej ugodne hrane. To je isto kakor pri ljudéh. Eden rad jé močnate jedí, drug pa mesnate. Če je tedaj v skledi nekoliko mesa in nekoliko, na priliko, polente ali štrukljev pride eden, ki rad jé mesó, in pusti le malo ali celó nič mesa; ko pride drugi, nahaja le še polento in če tudi on le meso ljubi, slaba mu bo, kajti močnate jedí ne vgodujejo njegovemu želodcu.

6. zapoved: Ne sej pregosto, kajti gosta setev daje le prazno klasje.

7. zapoved: Presni (frišni) gnoj rabi le pri okopavnih rastlinah, kakor tudi pri detelji in enakih za krmo namenjenih rastlinah. Kolikor lepša rašč, toliko več bo krme, nasprotno pa ti slabo kaže položeno žito.

8. zapoved: Ne želi imeti obilno njiv; čuj, da tiste, katere imaš, dobro obdeluješ in gnojiš. Boljše je, da imaš le en oral vinograda, ki ga prav dobro oskrbuješ, kakor da bi imel 3 orale, pa vse zanemarjene kakor se žalibog! mnogokrat nahaja.

9. zapoved: Skrbi za to, da imaš obilno krme,

in tvojemu posestvu primerno množino živine, vendar ne več, kolikor je moreš dobro rediti in oskrbovati. Ravnaj tudi umno in pravilno z gnojem v hlevu in na gnojišči; skrbi za obilno množino gnoja, napravljaj kompast ali pomešani gnoj, ki je posebno pripraven za vinograde.

10. zapoved: Zapisuj vse v posebno knjigo, da boš vedel, koliko si potrošil in koliko imaš konec leta čistega dohodka. Bodi marljiv, skrben, pobožen in pošten gospodar; uči se dobrega, ravnaj vse po umnih pravilih kmetijske znanosti, da ti bo donášala zemlja obilno pridelkov in da živiš srečno na zemlji.

„Gosp. L.“

Gozdno postavo,

kako jo natanko spolnovati, gozdne preiskave izpeljavati in napraviti gozdni kataster.

Ukaz ministerstva za poljedelstvo dogovorno z ministerstvom notranjih zadev od 3. julija 1873,

veljaven za vse kraljevine in dežele, zastopane v drž. zboru.

Da se odvrnejo od več strani dohajajoče pritožbe, da se gozdna postava od 30. decembra 1852. leta ne spolnuje primerno, ali nepopolnem, in da vsled tega v posameznih krajih dežel vidno propada gozdno gospodarstvo, kakor tudi, da se temu tako važnemu oddelku deželnega obdelovanja nakloni tista marljiva in zdatna skrb političnih gosposk, katera jim je naložena kakor posebna dolžnost po določbah gozdne postave, in katera mora tako v privatne, kakor vzlasti v javne bistveno segajoče interese za energično in krepko varstvo lastnine in gojenja gozdov s pridom braniti: — ukaže ministerstvo za poljedelstvo dogovorno z ministerstvom notranjih uprav, zvrševaje navedeno postavo in dodatno k podukom danim gozdnim nadzornikom, tako-le:

I. Čuvanje nad gozdnim gospodarstvom sploh.

§. 1. Politične gosposke, katerim je naloženo izvrševanje določb gozdne postave od 3. decembra leta 1852., vzlasti so dolžne po §. 23. te postave, nad gospodarstvom vseh gozdov v njihovih okrajih sploh čuvati, in če jim kdor koli po §. 22 gozdne postave naznani, da se gozdno zemljišče samovoljno rabi za druge namene, da se spodreja zanemarja, da se gozd pokončuje, ali ž njim neprimerno ravná, morajo precej preiskati, in tak sklep storiti, da se interesi gozdnega obdevanja varujejo.